

Rapport 41
2017

Arkeologisk registrering

Kjerjanesveien/Jernbaneveien

Gnr. 46 Bnr. 40
Eigersund kommune

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Seksjon for kulturarv
Kulturavdelingen

Figur 1: Marianne Jansen graver prøvestikk.

Navn på sak:	Kjerjanesveien/Jernbaneveien	Rapport nr.		År:	2017
Saksnummer:	17/6969				
Saksbehandler:					
Tiltakshaver:	Eigersund kommune				
Adresse:					
Registrering utført:	03.07.2017	Ved:	Marianne Jansen og Niall Armstrong		
Etterarbeid utført:		Ved:	Niall Armstrong		

Kommune:	Eigersund	Gårdsnavn:	Hafsøy	Gnr. 46	Bnr. 40
-----------------	------------------	-------------------	---------------	----------------	----------------

FAGLIGE KONKLUSJONER:			
☐		Askeladden id	Type funn:
☐	Planen er i konflikt med automatisk freda kulturminner		
	Kulturminner påvist på denne undersøkelsen		
	Tidligere kjente kulturminner innenfor planområdet		
☐	Undersøkt med tanke på forenklet dispensasjon		
☒	<u>Planen er ikke i konflikt automatisk freda kulturminner</u>		

☐	Befart av Arkeologisk museum:	Dato:		Ved:	
--------------------------	--------------------------------------	--------------	--	-------------	--

All dokumentasjon finnes hos:	Rogaland fylkeskommune
--------------------------------------	------------------------

Merknader:	
-------------------	--

Innhold

1	Rammene for undersøkelsen	1
1.1	Bakgrunn.....	1
1.2	Metode	4
2	Undersøkelsen	6
2.1	Generelt om undersøkelsen	6
3	Konklusjon.....	8

Figurliste

Figur 1: Marianne Jansen graver prøvestikk.....	i
Figur 2: Kart over Rogaland, Eigersund kommune og Egersund sentrum med planområdet markert.....	1
Figur 2: Flyfoto fra 1967, med planområde markert.....	2
Figur 3: Kart fra Askeladden med nærliggende kulturminner.....	3
Figur 5: Periodeinndeling brukt i rapporten.....	5
Figur 6: Eksempel på strandlinjekurve.....	5
Figur 4: Satelittbilde med planområde og prøvestikk markert.....	7
Figur 5: PSNA1, som viser lys brun påført masse under matjorda.....	7

Vedlegg

Litteraturliste

Funnliste

Prøvestikkliste

Fotoliste

Forord

Kulturavdelingen ved Rogaland fylkeskommune er førsteinstans og den regionale kulturminnemyndigheten. Fylkeskommunen har, med få unntak, det formelle forvaltningsansvaret for alle kulturminner. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for å gjennomføre arkeologiske registreringer av automatisk freda kulturminner.

Etter å ha mottatt en plan gjør fylkeskommunen en faglig vurdering om planen kan komme i konflikt med kjente og ukjente automatisk freda kulturminner. I områder der det er potensiale for konflikt, kan det bli nødvendig med en arkeologisk registrering. Med automatisk freda kulturminner menes alle kjente og ukjente kulturminner som dateres til før 1537, samiske kulturminner eldre enn 100 år og stående byggverk eldre enn 1649. Arkeologiske registreringer er hjemlet i Kulturminnelovens § 9, 1. ledd.

I denne rapporten er resultatene fra den arkeologiske registreringen presentert. Rapporten gir opplysninger om arbeidet som ble utført, hvilke typer kulturminner som ble funnet og utstrekningen av disse.

En god oversikt over de vanligste typene av kulturminner i Norge finnes i boka «Kulturminner i Norge» av Harald Jacobsen og Jørn-R. Follum.

1 Rammene for undersøkelsen

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkelsen

Eierne av nabotomten, Jernbaneveien 39, har søkt om å kjøpe tilbake gnr 46/40. Etter dialog med kommunen var det avgjørende å få avklart om det var automatisk fredete kulturminner på eiendommen.

Geografisk plassering

Planområdet ligger like nord for Egersund sentrum, mellom sentrum og jernbanestasjonen. Den ligger lengst nordvest på Hafsøy, som er en øy mellom to elveløp (Eideåna i nord og Lundeåna i sør) som renner vestover fra Slettebøvatnet ned til Vågen. Planområdet utgjør en avrundet trekant mellom Kjerjanesvegen i sørøst, en navnløs veg mot Kjerjaneset i vest, og eiendommen rundt et privathus i nordøst (se Figur 7).

Figur 6: Kart over Rogaland, Eigersund kommune og Egersund sentrum med planområdet markert. Skala henholdsvis 1 : 2 000 000, 1 : 400 000 og 1 : 20 000

Tidligere registrerte kulturminner i området

I 1967 ble det registrert funn av flint like ved planområdet. Det blir beskrevet å ligge 40 m sørvest for våningshuset (dvs nåværende Kjerjanesveien 20), noe som tilsier at det lå omtrent der det er markert på kartet fra Askeladden (se nedenfor, id 14578). Dette var naturligvis før både Kjerjanesveien og den mindre veien langs elva ble bygget (se flyfoto fra 1967 nedenfor).

Figur 7: Flyfoto fra 1967, med planområde markert.

Det neste nære kulturminnet (id 23938), ca 50 m NØ for planområdet, er en gravrøys, 0.5 m høy, som skal ha blitt fjernet ca 1955.

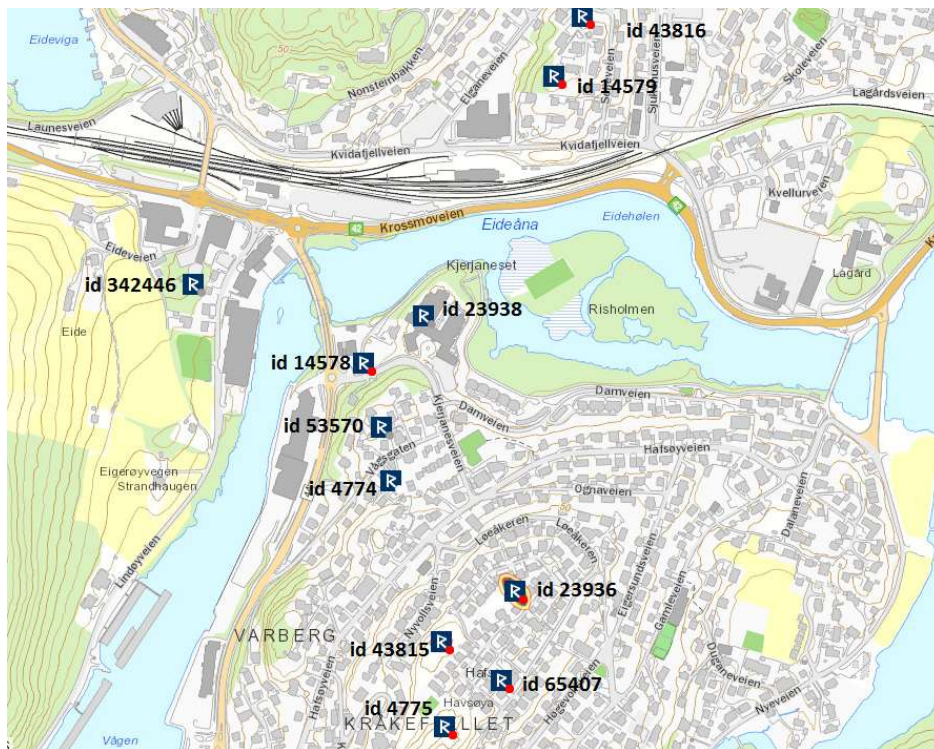
75 m sør for planområdet skal det ha vært en annen gravrøys (id 53570), 2 m høy og minst 10 m i diameter, kalt Sjurshaugen. Den skal ha blitt helt eller delvis fjernet før nåværende hus ble bygget i 1963.

Ca 140 m sør for planområdet lå lokalitet id 4774. Dette var opprinnelig registrert som en langhaug. Men undersøkelser i 2015 frembragte moderne materiale i haugen, som medførte at haugen ble endret til å være ikke fredet.

På flaten øverst på Havsøya, ca 300 til 500 m sør-sørøst for planområdet, er det registrert fire automatisk fredete kulturminner. Den nordligste av disse, id 23936, er registrert som en 30 m lang og 7 m bred langrøys. Den nordvestligste, id 43815, har både en 12 m diameter stor gravrøys, og en tilnærmet kvadratisk 2x2 m stor steinlegning. Den sørøstligste (id 65407) er en fjernet gravhaug av uviss størrelse. Den siste av disse fire, den sørligste (id 4775) er en oval gravrøys, 3.5 m x 2 m, 0.3 m høy.

225 m vest-nordvest for planområdet skal det ha ligget en gravhaug fram til ca 1925, på ca 7 m i diameter og 1.5 m høy. Det er mulig bunnlaget av haugen er fortsatt tilstede.

Ca 400 m nordøst for planområdet ligger ei gravrøys på 9 m diameter.

Figur 8: Kart fra Askeladden med nærliggende kulturminner.

1.2 Metode

Prøvestikking

Prøvestikking er en arkeologisk metode som i hovedsak benyttes for å påvise steinalderlokaliteter. Et prøvestikk er et ca. 50 x 50 cm stort hull som graves med spade ned til antatt steril undergrunn. Massene blir vannsådet i 4 mm nettingsåld slik at funn i form av redskaper, avfall etter redskapsproduksjon, brente bein, kull osv. blir synlige i sådet. Stikket graves og dokumenteres etter stratigrafiske lag for å få god kontroll på hvilke lag som er funnførende. I enkelte tilfeller vil gravemaskin bli brukt for å fjerne jordlag som ligger over de lagene man ønsker å undersøke med prøvestikking. Dette vil spesielt være aktuelt i flyvesandsområder og i områder der det er kjent at det er opparbeidet mye masse i nyere tid.

Avstand mellom prøvestikkene vil variere, blant annet ut fra topografiske forhold, forhistoriske strandlinjekurver og antatt potensiale.

Innmåling

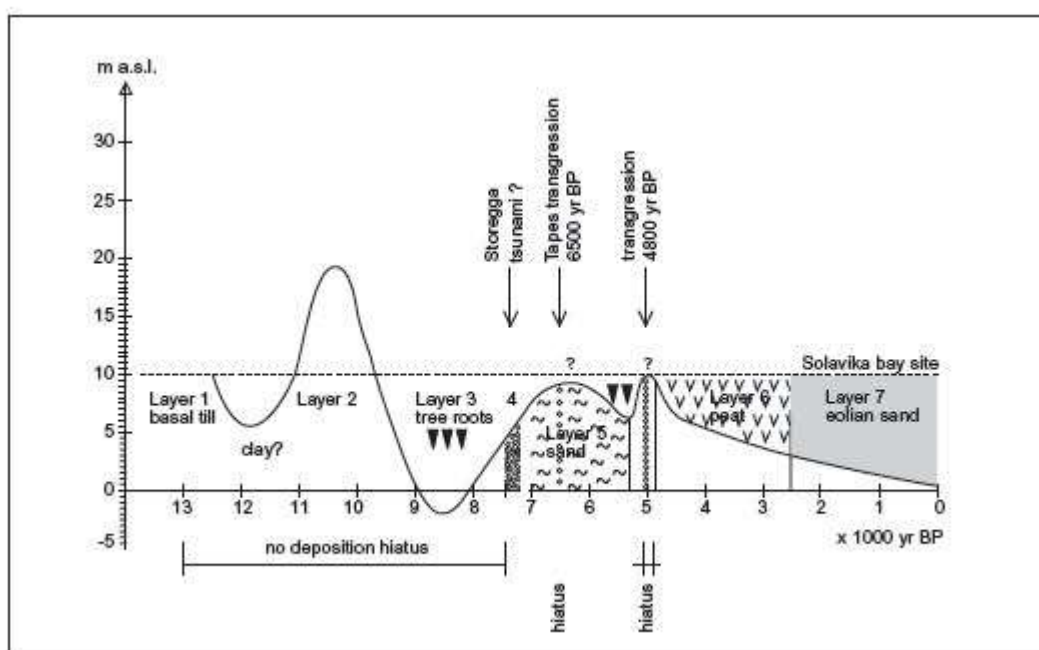
Innmålingsutstyret som brukes er en GPS CPOS RTK med en nøyaktighet på 2 cm. Der det ikke er hensiktsmessig å bære med seg en CPOS blir det brukt en Garmin tur GPS. Denne har en nøyaktighet på ca. 0,5 – 4 m.

Periodeinndeling

Hovedperiode	Underperiode	Ukalibrert, BP	Kalibrert, f. Kr / e. Kr
Eldre steinalder (mesolitikum)	Tidligmesolitikum	10000 – 9000 BP	9200 – 8100 f. Kr
	Mellommesolitikum	9000 – 7500 BP	8100 – 6400 f. Kr
	Senmesolitikum	7500 – 5200 BP	6400 – 4000 f. Kr
Yngre steinalder (neolitikum)	Tidligneolitikum	5200 – 4700 BP	4000 – 3300 f. Kr
	Mellomneolitikum A	4700 – 4100 BP	3300 – 2600 f. Kr
	Mellomneolitikum B	4100 – 3800 BP	2600 – 2300 f. Kr
	Senneolitikum	3800 – 3500 BP	2300 – 1800 f. Kr
Eldre bronsealder	Periode I – III	3500 – 2900 BP	1800 – 1200 f. Kr
Yngre bronsealder	Periode IV – VI	2900 – 2440 BP	1200 – 500 f. Kr
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	2440 – 2010 BP	500 – 0 f. Kr
	Romertid	2010 – 1680 BP	0 – 400 e. Kr
	Folkevandringstid	1680 – 1500 BP	400 – 570 e. Kr
Yngre jernalder	Merovingertid	1500 – 1210 BP	570 – 793 e. Kr
	Vikingtid	1210 – 1000 BP	793 – 1030 e. Kr
Middelalder	Tidlig middelalder		1030 – 1130 e. Kr
	Høymiddelalder		1130 – 1350 e. Kr
	Senmiddelalder		1350 – 1537 e. Kr
Nyere tid	Etterreformatorisk tid		1537 e. Kr <

Figur 9: Periodeinndeling brukt i rapporten.

Strandlinjekurve

Figur 10: Eksempel på strandlinjekurve.

2 Undersøkelsen

2.1 Generelt om undersøkelsen

Nøkkeldata for undersøkelsen

Størrelse planområde: 1000 m²

Antall prøvestikk positive / negative: 0/5

Undersøkelsen ble foretatt av Marianne Jansen og Niall Armstrong, i løpet av én arbeidsdag. Det ble gravet 5 prøvestikk på området. Det ble gjort funn i tre av dem. Men funnene lå blandet i matjorda, med moderne gjenstander blant dem, som tydeliggjør at konteksten var forstyrret, og kan attpåtil stamme fra en annen lokalitet. Tre av prøvestikkene påtraff et steinlag med luft mellom, noe som nødvendigvis er resultat av moderne bearbeiding. Det er antatt at denne

bearbeidingen og forstyrrelsen fremkom som resultat av oppbygging av Kjeranesveien, sørøst for planområdet. Det er også tydelige spor etter forstyrning mot vegen i vest.

Det ble gravet fem prøvestikk, kalt MJ1 og 2, og NA 1 til 3. I tre av disse, MJ1 og 2, og NA3, ble det gjort funn. Tre av prøvestikkene, NA1 til 3, bunnet på den samme gulbrune grusen som overlagret et steinlag med luft mellom; et tydelig tegn på moderne bearbeiding. Funnene var i alle tilfeller funnet blandet i matjord, og ikke i distinkte gruslag, som også tyder på forstyrning.

Det er grunn til å anta at funnene stammer fra samme lokalitet som den tidligere registrerte id 14578, som har blitt forstyrret ved vegbygging og deretter bearbeiding av jordet.

Figur 11: Satelittbilde med planområde og prøvestikk markert

Figur 12: PSNA1, som viser lys brun påført masse under matjorda.

3 Konklusjon

Det ble gjort funn steinalderartefakter i tre av fem av prøvestikk, men kun i oppdyrket matjord. Det var også tydelige spor av at området hadde blitt forstyrret. Som følge av dette er status til id14578 i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden endret fra «automatisk fredet» til «fjernet», og konklusjonen fra undersøkelsen er at det ikke befinner seg automatisk fredete kulturminner innenfor den undersøkte del av gnr./bnr. 46/40.

STAVANGER 31.08.17

.....

Litteraturliste

Jacobsen, H & Follum, J-R. 2008. *Kulturminner I Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år*. Tun Forlag.

Funnliste

Lokalitet «navn» (ID #####)

F nr.	Gjenstand/beskrivelse:	Materiale:	Kontekst:
1	Avslag, mulig skraper	Flint	PSMJ1, BL1 (0-13 cm)
2	Fragment	Tegl	PSMJ1, BL1 (0-13 cm)
3	Mikroflekkefragment	Flint	PSMJ1, BL3 (25-47 cm)
4	Mulig hammerstein	Bergart	PSMJ2, BL1 (5-15 cm)
5	5 avslag	Flint	PSMJ2, BL1 (5-15 cm)
6	9 avslag (hvorav 3 brent)	Flint	PSMJ2, BL2 (15-30 cm)
7	2 avslag	Flint	PSMJ2, BL3 (30-48 cm)
8	1 avslag	Flint	PSMJ2, BL4 (48-60 cm)
9	3 biter	Flint	PSNA3, BL1 (10-18 cm)
10	Fragment	Porselen	PSNA3, BL1 (10-18 cm)
11	Kjerne, konisk	Flint	PSNA3, BL2 (18-25 cm)
12	3 avslag	Flint	PSNA3, BL2 (18-25 cm)
13	2 glassbiter	Glass	PSNA3, BL2 (18-25 cm)
14	Kjerne, konisk	Flint	PSNA3, BL3 (25-36 cm)
15	Knekt pilspiss, A-pil	Flint	PSNA3, BL3 (25-36 cm)
16	6 avslag	Flint	PSNA3, BL3 (25-36 cm)

Prøvestikkliste

PS nr.	Størrelse (cm):	Dybde (cm):	Lag (cm):	Funn: (flint om ikke annet er bemerket. Dybde i cm)	Ant.
MJ1	40x40	47	BL1: 0-13cm BL2: 25-47 cm	1 mulig avslag 1 bit tegl 1 flekkefragment	3
MJ2	40x40	60	BL1: 5-15 cm BL2: 15-30 cm BL3: 30-48 cm: BL4: 48-60 cm	4 avslag 1 avslag, brent 1 mulig hammerstein 6 avslag 3 avslag, brent 2 avslag 1 avslag	18
NA3	40x40	36	BL1: 10-18 cm BL2: 18-25 cm BL3: 25-36 cm	3 biter 1 stk porselen 1 konisk kjerne 3 avslag 2 glassfragment 6 avslag 1 konisk (?) kjerne 1 pilspiss (A-pil), knekt	18

Negative stikk

PS nr.	Størrelse (cm):	Dybde (cm):	Lag (cm):
NA1	40x40	30	0-15 cm torv, ikke soldet 15-30 cm brun, noe løs matjord
NA2	40x40	50	0-30 cm torv, ikke soldet. 30-50 cm brun, noe løs matjord

Fotoliste

Nr.	Motiv	Retning	Dato	Sign.
626	PSNA1	ØSØ	03.07.2017	NOA
627	Oversiktsbilde	ØSØ	03.07.2017	NOA

628	Oversiktsbilde	S	03.07.2017	NOA
629	Marianne Jansen graver	V	03.07.2017	NOA